

Motion till riksdagen 2018/19:2836

av **Erik Bengtzboe m.fl. (M)**

En skola och utbildning som främjar social rörlighet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge barn till föräldrar som står utanför arbetsmarknaden mer tid i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett lagförslag som gör språkförskola obligatorisk för nyanlända barn från tre års ålder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla grund- och gymnasieskolor bör ges i uppdrag att vid mottagandet av en asylsökande eller nyanländ elev genomföra en kortare samhällsorientering och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt ägarprövning, tillsyn och kontroll för att stoppa skolor som främjar religiös och politisk extremism och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en individuell prestationsplan i sfi och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en resultatbaserad ersättning i all vuxenutbildning ska införas och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om granskning av den kommunala vuxenutbildningen på enhetsnivå och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För Sverige är integrationsutmaningen betydande. Historiskt har etablering och integration inte fungerat tillräckligt bra. Det har resulterat i att Sverige under en längre tid sett en utveckling mot ett nytt och djupt utanförskap hos svenskar som har låg utbildningsbakgrund eller som är utrikes födda. Arbetslösheten är nästan fem gånger högre för en person född utanför Europa som för en person född i Sverige. Detta mönster måste brytas.

Integrationen är vår tids ödesfråga. Svenska språket är nyckeln till det svenska samhället – till arbete, social rörlighet och förståelse för våra institutioner. Därför vill Moderaterna öka betydelsen av goda kunskaper i det svenska språket, från för- och grundskola till SFI och vuxenutbildningen.

Mer förskola för barn till föräldrar som står utanför arbetsmarknaden

En samstämmig internationell forskning talar för att en brett tillgänglig förskola med god kvalitet och höga pedagogiska ambitioner är en mycket bra grund för fortsatt lärande. Alla barn i Sverige ska ha tillgång till en bra förskola oavsett var i landet man bor. Förskolan är också särskilt betydelsefull för att motverka det nya utanförskapet som växer fram, som ofta börjar med att unga tidigt halkat efter i skolan.

Förskolans uppgift att lägga grunden inför skolstarten spelar särskilt stor roll för barn som kommer från studieovana hem. Det bör därför övervägas om barn till föräldrar som står utanför arbetsmarknaden ska få mer tid i förskolan, exempelvis en utökning med 30 avgiftsfria timmar per vecka på förskolan.

Språkförskola för nyanlända barn

Förskolan har idag ett uppdrag att stödja barn i deras språkutveckling, både på barnens modersmål och på svenska. Det finns dock forskning som tyder på att förskolor där majoriteten av barnen har ett annat modersmål än svenska inte lyckas med uppdraget. För de barn som aldrig eller mycket sällan möter svenska språket i hemmet behövs en särskild språkförskola för att de ska kunna svenska när de börjar skolan.

Språkförskolan ska rymmas inom ordinarie förskoleverksamhet med särskild tid avsatt för svenskundervisning av nyanlända barn. Kommunerna ska ha möjligheter att själva välja exakt hur språkförskolan organiseras men det är viktigt att de nyanlända barnen möter svenskspråkiga barn i verksamheten. Språkförskolan innebär att barnen

ska gå 15 timmar i veckan på förskolan och att särskild tid ska läggas på undervisning i svenska. Dessutom föreslår vi att svenska språkets roll stärks i läroplanen och kompetensutveckling för förskollärare, men även fler utbildningsplatser.

Moderaterna föreslår därför att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som gör språkförskola obligatorisk för nyanlända barn från tre års ålder.

Fler lärarassistenter för att vända resultaten i skolor i utsatta områden

Allt fler skolor anställer nu lärarassistenter för att avlasta lärarna med administrativt arbete så att de kan fokusera på kärnverksamheten – undervisningen. Arbetsuppgifterna handlar om att organisera nationella prov, boka lokaler, planera in föräldrasamtal, frånvaroadministration med mera. Detta är en positiv utveckling bidrar till att uppvärdera läraryrket. Jobbet som lärarassistent kan också vara en första väg in i skolans värld för ungdomar.

I utsatta områden är behovet av administrativ avlastning ofta särskilt stort. Undervisningen kräver mer tid och det finns fler elever med sociala problem som kräver extra mycket samverkan mellan elevhälsa, föräldrarna och andra myndigheter. Arbetsmiljön för lärarna på dessa skolor är också en anledning att många skickliga lärare väljer bort att jobba där, då timmarna inte räcker till för att klara den höga arbetsbelastningen. Därför bör möjliggöras för fler lärarassistenter att anställas i skolor som ligger i landets mest utsatta områden.

Obligatorisk samhällsorientering för nyanlända elever

Idag finns ingen obligatorisk samhällsinformation till nyanlända barn och unga nyanlända. Vi menar att alla barn i Sverige bör känna till sina grundläggande rättigheter och vilka värderingar vi värnar och eftersträvar i Sverige. Därför vill Moderaterna att alla grund- och gymnasieskolor ges i uppdrag att vid mottagandet av en asylsökande eller nyanländ elev genomföra en kortare samhällsorientering anpassad till elevens ålder. Särskild vikt skall läggas vid frågor som demokrati, allas lika värde, barns rättigheter och jämställdhet. Samhällsorienteringen bör även innehålla praktisk information om var man som barn kan vända sig för att ta tillvara sina rättigheter eller få stöd/hjälp, exempelvis den lokala ungdomsmottagningen, socialtjänsten och olika frivilligorganisationer.

Förstärkt ägarprövning, tillsyn och kontroll av skolor

Moderaterna värnar friskolereformen som innebär att elever och deras föräldrar kan välja de skolor och undervisningsformer som passar dem bäst. Vi slår vakt om möjligheten för friskolor att göra vinst. Vi värnar valfriheten och en mångfald av utförare. Det betyder bland annat att vi är för möjligheten att starta och driva konfessionella friskolor. Samtidigt måste friskolereformen skyddas från missbruk, exempelvis mot att aktörer med extrema politiska eller religiösa syften får inflytande över skolor i Sverige. Det krävs en förstärkt ägarprövning, tillsyn och kontroll för att stoppa skolor som främjar religiös och politisk extremism. Vi vill pausa nyetablering av religiösa friskolor till dess att sådana regelverk och kontroller finns på plats.

Individuell prestationsplan i SFI

Som en del av etableringen läser de allra flesta personer som fått uppehållstillstånd i Sverige kurser i svenska för invandrare (SFI) i någon omfattning. Dagens utformning av utbildningen fungerar dock till stor del ineffektivt. Exemplet är många på personer som läst SFI i flera år utan att nämnvärt ha förbättrat sina språkkunskaper.

Skolverkets statistik visar att fler än sex av tio inskrivna år 2016 inte klarat sin SFI-kurs inom ett år och att det för vissa elever tar uppemot 18 månader att slutföra den mest grundläggande SFI-kursen. Den som är ny i Sverige och deltar i etableringsinsatser, däribland SFI-undervisning, kan få etableringsersättning. Utbetalning av ersättningen är dock kopplad till deltagande och inte till prestation, det vill säga i vilken mån den enskilde når uppsatta kunskapsmål. Sverige skiljer sig från bland annat Tyskland, Nederländerna och Danmark på så vis att prestationen i språkutbildningen inte påverkar vare sig rätten till permanent uppehållstillstånd eller nivån på de ekonomiska ersättningar som det offentliga betalar ut. Det vill Moderaterna ändra på.

Moderaterna vill att varje person som påbörjar SFI ska få en individuell prestationsplan som uppskattar tiden det kommer att ta för att slutföra varje kurs och studieväg. Prestationsplanen ska utformas med hänsyn till den studerandes förkunskaper, såsom tidigare utbildning. Vid avbrutna studier eller studier som inte fullföljs med godkända studieresultat inom den angivna tidsramen aktualiseras ett åtgärdssystem som innebär att individer kan få en varning och ytterst delvis eller helt indragen etableringsersättning.

Resultatbaserad ersättning i all vuxenutbildning, inklusive SFI

En ökad mångfald av utbildningsanordnare bidrar såväl till en kvalitetshöjande konkurrens som till en ökad utbudsbredd – både avseende innehåll och form. Det ger individen bättre möjligheter att studera mer anpassat utifrån såväl sina behov som utifrån yrkeslivet. Det är därför viktigt att säkerställa en mångfald av aktörer och en hög kvalitet i undervisningen och verksamheterna. En viktig del i detta är att ersättningen till anordnarna ger rätt incitament till att uppnå en god kvalitet och resultat.

Idag utgår ersättning utifrån deltagartimmar eller närvaro och inte utifrån hur väl rustade eleverna blir i det svenska språket. Det kan leda till att anordnare behåller elever längre än nödvändigt utan att eleverna vare sig får med sig bättre kunskaper eller kommer närmare arbetsmarknaden. Moderaterna föreslår därför att ersättningen till utbildningsanordnare ska utgå ifrån uppnådda resultat och att en resultatbaserad ersättning i all vuxenutbildning införs.

Statlig tillsyn av SFI och vuxenutbildningen

I dag sker endast en systematiserad tillsyn av vuxenutbildningen på huvudmannanivå och inte på enhetsnivå. Det leder till ett flertal problem. Detta eftersom att kommuner har olika system för att erbjuda vuxenutbildning där vissa erbjuder den i egen kommunal regi och andra genom upphandling resulterar det i att alla verksamheter inte granskas då majoriteten av tillsynen sker på huvudmannanivå. Avsaknaden av en fullständig bild av vuxenutbildningen äventyrar utbildningens kvalitet och likvärdighet. Med målet att ytterligare säkerställa utbildningens kvalitet och likvärdighet föreslår Moderaterna att staten, genom Skolinspektionen, bör få i uppdrag att genomföra systematisk tillsyn av vuxenutbildningen på både huvudmannanivå och enhetsnivå.

Erik Bengtzboe (M)

Maria Stockhaus (M)

Noria Manouchi (M)

Marie-Louise Hänel Sandström (M)